

N:o 192.

Uppläst och godkänd hos Första Kammaren den 19 maj 1909.

— — — — Andra Kammaren den 20 — —

Riksdagens skrifvelse till Konungen i anledning af väckt motion om anslag till rättegångsbiträden att tillhandagå genom olycksfall i arbete skadade arbetare eller deras efterlevande för utbekommande af dem enligt lag tillkommande ersättning.

(Sammansatta stats- och lagutskottets utlåtande n:o 7.)

Till Konungen.

Vid innevarande års riksdag hafva enskilda motionärer gjort framställning om anslag till rättegångsbiträden att kostnadsfritt tillhandagå genom olycksfall i arbete skadade arbetare eller deras efterlevande för utbekommande af dem enligt lag tillkommande ersättning.

Riksförsäkringsanstalten har i underdånigt utlåtande den 10 januari 1908 framställt vissa, här nedan angifna förslag, afseende att för arbetare, som skadats genom olycksfall i arbete, eller deras efterlevande underlätta utbekommandet af dem enligt lag tillkommande ersättning:

1:o. Riksförsäkringsanstalten har till en början föreslagit, att parter, när de därom öfverenskomma, skola vara berättigade att hänskjuta ersättningsfråga i hela dess vidd till afgörande af riksförsäkringsanstalten i skiljemäns ställe.

Sådant afgörande skulle alltså kunna omfatta hvarje fråga om ersättning enligt lagen den 5 juli 1901. Riksförsäkringsanstaltens beslut, som skulle meddelas utan kostnad för parterna, skulle äga samma kraft och verkan som skiljedom enligt lagen den 28 oktober 1887. Beslutet skulle, i öfverensstämmelse med hvad om skiljedom är stadgadt, icke kunna upphävas på annat än formella skäl.

Anförda förslag åsyftar att bereda ersättningstagare möjlighet att snabbt och med minsta kostnad få ersättningsfråga slutligen afgjord.

2:o. Vidare har riksförsäkringsanstalten framställt förslag därom att i samtliga fall, då fråga är om bestämmande af invaliditetsgrad, utlåtande skall inhämtas af riksförsäkringsanstalten. Föreskriften härom skulle erhålla den affattning, att aftal om ersättning i anledning af för framtiden bestående nedsättning i en skadad arbetares arbetsförmåga icke är bindande, så framt aftalet ingåtts, utan att utlåtande först inhämtats från riksförsäkringsanstalten om invaliditetsgraden.

Genom nu nämnda stadgande skulle först och främst vinnas, att invaliditetsgradsbestämningarne komme att äga rum efter likformiga grunder. Dessutom skulle garanti erhållas däremot, att arbetare af oförstånd eller obenägenhet för rättstvister medgäfvit obehöriga inskränkningar i sin rätt.

Då i händelse utlåtande om invaliditetsgrad skulle i alla fall af riksförsäkringsanstalten afgifvas, borde anmälningarna om olycksfall ingå till riksförsäkringsanstalten. Anstalten skulle därigenom kunna sättas i tillfälle att öfvervaka, att arbetarne finge sin rätt, att preskription icke inträdde, att ordentliga aftal träffades i fråga om ersättningen o. s. v.

3:o. Riksförsäkringsanstaltens skyldighet att afgifva utlåtanden enligt 15 § af lagen den 5 juli 1901 skulle utsträckas därhän, att utlåtande må begäras af allenast ena parten. I sådant fall skulle riksförsäkringsanstalten emellertid förelägga den andra parten att inom viss tid afgifva yttrande, dock att om sådant yttrande ej inom förelagd tid inkomme, anstalten skulle vara berättigad att i allt fall meddela det begärda utlåtandet, därest tillräcklig upplysning i frågan finnes ändock föreligga.

I de fall då materialet för ett af allenast den ena parten begärdt utlåtande framstår såsom bristfälligt, skulle riksförsäkringsanstalten alltså äga befogenhet att tills vidare vägra utlåtande.

Förutom ofvannämnda positiva förslag i ämnet har riksförsäkringsanstalten till behandling upptagit ytterligare ett par frågor.

4:o. Riksförsäkringsanstalten har sålunda tagit i öfvervägande, om icke anstaltens befogenhet att enligt 15 § afgifva utlåtanden borde utsträckas äfven därhän, att anstalten som sådan skulle äga besvara af arbetsgifvare

framställda frågor, huruvida de idkade sådan verksamhet, som afses i 2 § af lagen. Anstaltens utlåtande borde emellertid för sådant fall hafva betydelse icke allenast såsom sakkunnigt utlåtande utan vara för frågan afgörande, naturligen under förutsättning att ändring ej sker i de förhållanden, som legat till grund för utlåtandet. Endast på sådant sätt skulle utlåtandet kunna blifva af verkligt värde för arbetsgifvaren, då denne eljest aldrig kunde vara fullt säker, att domstol vid en blifvande ersättningstvist skulle ansluta sig till anstaltens i dess utlåtande uttalande mening. Väsentliga fördelar skulle äfven ur arbetarnes synpunkt afgjort vara förenade med en dylik anordning.

Då emellertid genom den föreslagna anordningen en ny och i viss mån mot gällande rättsgrundsatser stridande princip skulle införas i vår rätt, ansåg sig riksförsäkringsanstalten icke böra framställa något förslag i ämnet. — (Arbetareförsäkringsrådet i Danmark har en vidsträckt befogenhet i fråga om tillämpningen af där gällande ersättningslag.)

5:o. Riksförsäkringsanstalten har emellertid satt i fråga, huruvida icke på annat sätt möjlighet skulle kunna beredas arbetsgifvare och arbetare att erhålla vägledning i ersättningsfrågor, som ej få vara föremål för anstaltens utlåtande. För ändamålet skulle det enligt anstaltens åsikt vara lämpligt, att en särskild tjänsteman hos anstalten erhöi i uppdrag att besvara förfrågningar rörande tillämpningen af lagens bestämmelser. Nämnde tjänsteman skulle beredas tillfälle att taga kännedom om den hos riksförsäkringsanstalten tillämpade praxis samt hafva tillgång till alla handlingar, som voro ägnade att gifva vägledning däri. Han skulle därför kunna förutsättas vara i stånd lämna såvidt möjligt sakkunnig upplysning. I särskilda fall, då ömmande omständigheter föreläge, skulle han ock kunna biträda skadad arbetare eller annan ersättningsberättigad inför rätta.

Något positivt förslag i sistnämnda fråga har riksförsäkringsanstalten emellertid ansett sig ej böra framställa.

Af hvad riksförsäkringsanstalten sålunda anført framgår, att riksförsäkringsanstalten i hög grad beaktat önskvärdheten af att i möjligaste mån underlätta regleringen af de vid olycksfall i arbete uppkommande ersättningsfrågor. Anstaltens därvid framträdande syfte att, så långt sig göra låter, få ersättningsfrågorna lösta på den godvilliga öfverenskommelsens väg och under sakkunnig bemedling finner Riksdagen tilltalande. Att emellertid äfven med antagande af anstaltens förslag tvister ej kunna i allo förekommas, ligger i sakens natur, och då i sådana fall behof af rättshjälp för de skadade eller deras efterlevande emellanåt kan uppstå, torde denna fråga möjligen på

det mest praktiska och enkla sätt kunna lösas genom att, på sätt riksförsäkringsanstalten antydt, inom riksförsäkringsanstalten anställas en sakkunnig och lämplig person, hvars biträde i rättegången de ersättningssökande äga påkalla.

Då emellertid den möjlighet icke är utesluten, att vid ett närmare öfvervägande af frågan det skall visa sig, att densamma kan på annat sätt få en än mera tillfredsställande lösning, får Riksdagen anhålla, det tücktes Eders Kungl. Maj:t taga i öfvervägande, huruvida och på hvad sätt genom det allmännas försorg rättshjälp må kunna beredas genom olycksfall i arbete skadade arbetare eller deras efterlevande för utfäende af dem enligt lag tillkommande ersättning.

Stockholm den 20 maj 1909.

Med undersåtlig vördnad.
